

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА

“ПОМОЩ ЗА ПЕНСИОНИРАНЕ”

Съвременната концепция за сигурност в професионалното развитие изисква подкрепа за осигуряване на плавен преход между различните етапи от трудовия живот.

Застаряването на населението и негативните демографски тенденции са реална заплаха за дългосрочната икономическа и фискална устойчивост на страната. Ето защо е необходимо да се вземат мерки за увеличаване участието на пазара на труда и предлагането на работна сила на по-възрастните работници. Включването и оставането в заетост на безработните лица над 50-годишна възраст, се налага предвид продължаващото плавно покачване на пенсионната възраст в страната и отрицателния естествен прираст, който налага използването на лицата в по-високите възрастови групи като резерв за предлагането на труд.

През 9-те месеца на 2006 г. преобладаващата част от продължително безработните лица над 1 година са без специалност и квалификация - 73.6 % и с основно и по-ниско образование – 71.7 %. Аналогична ситуация се наблюдава и в групата на безработните над 2 години, където тези дялове са съответно 76.6 % и 75.5 %. Ниското образователно равнище и липсата на квалификация затруднява реализацията им на пазара на труда, поради което те формират ядрото на продължително безработните.

Специфична подгрупа при по-възрастните безработни лица е тази на лицата, на които не им достига трудов стаж за формиране на сбора от осигурителен стаж и възраст – т.н. “точки”, които да им дадат право на пенсия.

I. ОСНОВНА ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Осигуряване на заетост и помощ за пенсиониране на безработни лица, на които не им достигат до 5 точки за формиране на сбора от осигурителен стаж и възраст, който дава право на пенсия по чл. 68, ал. 1-3 от КСО.

II. НЕПОСРЕДСТВЕНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Осигуряване на заетост на пълно или непълно работно време, за срок не по-малко от 3 месеца и не повече от 30 месеца, на безработни лица, на които не им достигат до 5 точки за формиране на сбора от осигурителен стаж и възраст, който дава право на пенсия по чл. 68, ал. 1-3 от КСО. На безработните лица се осигурява заетост по Програмата до навършване на 65 г., когато лицата придобиват право на пенсия по чл. 68, ал. 4 от КСО;

Подпомагане на безработните лица да придобият право на пенсия за осигурителен стаж и възраст;

Намаляване на социалното напрежение и осигуряване на трудова реализация на група безработни в неравностойно положение на пазара на труда;

Разкриване на работни места.

III. ОБЕКТ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Обект на Програмата са безработни лица, които отговарят на следните условия:

- регистрирани са в Дирекции “Бюро по труда” и търсят активно работа;
- навършили са възраст, която е до 2 г. и 6 м. по-малка от изискваната за пенсиониране за съответната година;

- не им достигат до 5 точки за формиране на сбора от осигурителен стаж и възраст, който дава право на пенсия по чл. 68, ал. 1-3 от КСО;

- не им е издавано разпореждане от НОИ за отпускане на пенсия на друго основание.

Лица от същата група с висок образователен статус и квалификация, с оглед използване на експертните им възможности, могат да бъдат назначавани като консултанти за подпомагане на работодателите. Целта е да се предава натрупания опит между генерациите.

Обхват. Програмата се реализира във всички общини в страната.

Дирекциите “Бюро по труда” изготвят картотека за броя на регистрираните безработни лица, които отговарят на условията за участие в програмата и са представили удостоверение от териториалните поделения на Националния осигурителен институт за недостигащ осигурителен стаж до 60 месеца (до 5 точки) за формиране на точките за пенсиониране по чл. 68, ал.1 – 3 на КСО. Картотеката съдържа информация за образователния статус и квалификацията на лицата.

Работодатели по Програмата са частни и държавни предприятия, юридически лица с нестопанска цел, общински администрации, общински предприятия и други, които отговарят на изискванията на чл. 56, ал. 1 от Закона за насърчване на заетостта (нямат изискуеми публични задължения и отговарят на изискванията за отпускане на помощи по Закона за държавните помощи).

IV. РЕД И УСЛОВИЯ

4.1. Програмата е разработена на основание чл. 31, ал. 1 от ЗНЗ.

4.2. Програмата се финансира от държавния бюджет на основание чл. 16, т. 2 от ЗНЗ.

4.3. Дирекции “Бюро по труда” сключват договори с работодателите при спазване на законосъобразност, равнопоставеност и прозрачност.

4.4. Националният осигурителен институт издава удостоверение за недостигащ осигурителен стаж до 60 месеца (до 5 точки) при поискване от регистрирани в дирекции “Бюро по труда” безработни лица, желаещи да участват в Програмата, навършили възраст до 2 г. и 6 м. по-малка от изискваната за пенсиониране по чл. 68, ал. 1- 3 на КСО и на които не е издавано разпореждане за отпускане на пенсия на друго основание:

4.4.1. Когато безработното лице не е навършило изискваната възраст за пенсиониране в годината, в която се издава удостоверението, недостигащият осигурителен стаж се изчислява, съгласно изискванията за годината, в която лицето навършва изискваната възраст за пенсиониране по чл. 68, ал. 1-3 от КСО;

4.4.2. Когато безработното лице навършва през текущата година изискваната възраст за пенсиониране за годината, в която се издава удостоверението, или я е навършило в предходни години, недостигащият осигурителен стаж се изчислява, съгласно изискванията за годината, в която се издава удостоверението.

4.5. Дирекции “Бюро по труда”, въз основа на удостоверенията за недостигащ осигурителен стаж, определят правото на участие и изчисляват срока, за който работодателят трябва да наеме по трудов договор безработните лица, така, че с изтичането му лицата, включени в Програмата, да придобият право на пенсия по чл. 68, ал. 1-3 от КСО.

4.6. При изрично заявено писмено съгласие на безработните лица, може да им бъде осигурена по Програмата заетост на трудов договор на непълно работно време до придобиване право на пенсия по чл. 68, ал. 1-3 от КСО.

4.7. Работодателите наемат безработните лица за работа по Програмата за срок не по-малко от 3 месеца и не повече от 30 месеца, но до навършване на 65-годишна възраст, когато лицата придобиват право на пенсия по чл. 68, ал. 4 от КСО.

4.8. На лицата, отговарящи на условията за включване в Програмата, се осигурява заетост за срок не по-малко от 3 месеца и не повече от 30 месеца, но до навършване на 65-годишна възраст, когато придобиват право на пенсия по чл. 68, ал. 4 от КСО.

4.9. Лица, които са участвали в Програмата, но не са придобили право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по реда на чл. 68 от КСО, поради прекратяване на трудовото им правоотношение без виновно поведение от тяхна страна, могат да се включат отново в нея.

V. ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

- Осигуряване на равен достъп до Програмата;
- Прозрачност, гласност и отвореност на Програмата към социално партньорство и сътрудничество;
- Доброволност и равнопоставеност;
- Законосъобразност;
- Ресурсна осигуреност;
- Осигуряване право на труд при спазване на законовите разпоредби за здравословни и безопасни условия на труд.

VI. ИНСТИТУЦИИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Министерство на труда и социалната политика

- Разработва Програмата;
- Министърът на труда и социалната политика утвърждава Програмата на основание чл. 31, ал. 4 от ЗНЗ. При необходимост издава заповед за промени в Програмата;
- Осигурява необходимите финансови средства за реализация на Програмата от бюджета за активна политика на пазара на труда за съответната година;
- Извършва обща координация и контрол при реализация на Програмата;
- Извършва оценка на ефективността от действието на Програмата.

2. Агенция по заетостта

- Разпределя необходимите средства за реализацията на Програмата по региони.
- Оказва методическо ръководство, координация и организация по прилагане на Програмата.
- Осъществява непрекъснат контрол по изпълнението на Програмата.
- Осигурява информация за реализация на Програмата.

3. Изпълнителна агенция “Инспекция по труда”

- Осъществява контрол относно използването по предназначение на предоставените по Програмата средства, съгласно законовите разпоредби.
- Контролира работодателите, включени в Програмата, за спазване на трудовото законодателство и условията на труд.

4. Дирекции “Регионална служба по заетостта”

- Методически подпомагат и оказват непосредствена помощ на Дирекции “Бюро по труда” при реализацията на Програмата;
- Превеждат необходимите средства по сключените договори между дирекциите „Бюро по труда” от региона и работодателите.
- Предоставят информация в Агенцията по заетостта във връзка с реализацията на Програмата.
- Координират връзките между институциите на регионално ниво;
- Изготвят оценка на ефективността от прилагането на Програмата на регионално ниво.

5. Дирекции “Бюро по труда”

- Информират и консултират безработните лица и работодателите за условията за участие в Програмата;
- Определят правото на участие и изчисляват срока на наемане на безработните лица, отговарящи на условията за участие в Програмата;
- Изготвят картотека на безработните лица, отговарящи на условията за участие в Програмата;
- Приемат заявките на работодателите за работни места, разкрити по Програмата;
- Извършват първоначалния подбор и насочват безработните лица към работодателите за работа по Програмата;
- Сключват договори с работодателите за финансиране по Програмата;
- Заявяват в дирекциите „Регионална служба по заетостта” потребностите от средства, необходими за изпълнение на Програмата;
- Контролират работодателите и наетите лица за спазване на договора по Програмата;
- Анализират дейността по Програмата и предоставят информация на заинтересованите институции във връзка с реализацията ѝ.

6. Национален осигурителен институт

- Съдейства за реализацията на Програмата;
- Оказва методическо ръководство на териториалните си поделения по изготвянето на удостоверения за недостигащ осигурителен стаж.

7. Териториални поделения на Националния осигурителен институт

- Издават удостоверения за недостигащ осигурителен стаж до **5** точки при поискване от регистрирани в дирекции “Бюро по труда” безработни лица, желаещи да участват в Програмата, навършили възраст до 2 г. и 6 м. по-малка от изискваната за пенсиониране по чл. 68, ал. 1- 3 на КСО и на които не е издавано разпореждане за отпускане на пенсия на друго основание:
 - когато безработното лице не е навършило изискваната възраст за пенсиониране в годината, в която се издава удостоверението, недостигащият осигурителен стаж се изчислява, съгласно изискванията за годината, в която лицето навършва изискваната възраст за пенсиониране по чл. 68, ал. 1- 3 на КСО;
 - когато безработното лице навършва през текущата година изискваната възраст за пенсиониране за годината, в която се издава удостоверението, или я е навършило в предходни години, недостигащият осигурителен стаж се изчислява, съгласно изискванията за годината, в която си издава удостоверението.

Удостоверенията се изготвят въз основа на Доклад за зачетен осигурителен стаж по представени от безработните лица документи;

- В тримесечен срок от издаване на удостоверенията извършват проверка за съответствие на данните в Доклада за зачетен осигурителен стаж след 31.12.1996 г., с информацията, съдържаща се в Персоналния регистър на НОИ. При установяване на несъответствие относно осигурителния стаж се изготвя и изпраща служебно писмо с новите данни до Д “БТ”.

8. Комисии по заетостта

- Съдействат за реализацията на Програмата;
- Осъществяват мониторинг и контрол на реализацията на дейностите по Програмата.

9. Съвет за сътрудничество

- Осъществява наблюдение и контрол по реализацията на Програмата.

10. Работодатели

- Подават заявки в Дирекциите “Бюро по труда” за наемане на безработни лица по Програмата;
- Сключват договор за съвместна дейност със съответната Дирекция “Бюро по труда” за предоставяне на средства по Програмата;
- Сключват трудови договори по Кодекса на труда с безработните лица, насочени от Дирекции “Бюро по труда”, които започват работа по Програмата за срок не по-малко от 3 месеца и не повече от 30 месеца;
- Изплащат трудовите възнаграждения за фактически отработено време на наетите по Програмата лица, в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда. Осигуряват наетите по Програмата лица, в съответствие с КСО и Закона за здравното осигуряване;
- Осигуряват финансови средства за изпълнение на мероприятията, които не се поемат от Държавния бюджет.

VII. ФИНАНСИРАНЕ

Програмата се финансира със средства от Държавния бюджет съгласно чл. 16, т. 6 и чл. 31 от ЗНЗ (Приложение 1).

1. На работодател, който наеме по трудов договор безработно лице за работа по Програмата за срока, необходим за придобиване право на пенсия (но за не по-малко от 3 месеца и не повече от 30 месеца, се предоставят средства от Държавния бюджет за:

1.1. Трудово възнаграждение в размер ежегодно определян в Националния план за действие по заетостта за действително отработено време,

1.2. Допълнителни възнаграждения по минимални размери, установени в Кодекса на труда и нормативните актове за неговото прилагане върху средствата по т. 1.1;

1.3. Възнаграждение за основен платен годишен отпуск по чл.155 от КТ;

1.4. Дължимите вноски за сметка на работодателя за фондовете на ДОО: “Пенсии”, “Трудова злополука и професионална болест”, “Общо заболяване и майчинство” и за Националната здравноосигурителна каса, като същите се изчисляват върху сумата от т.т. 1.1., 1.2. и 1.3., но върху не по-малко от минималния размер на осигурителния доход по чл. 6, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване;

1.5. Парично обезщетение по чл.40, ал. 4 от Кодекса за социално осигуряване.

Средствата се предоставят за всяко лице, наето по Програмата, за времето, през което е било на работа, но за не повече от 30 месеца.

Работодателите осигуряват средства за:

- материалните разходи за обезпечаване на разкритите работни места по Програмата;
- всички задължителни плащания по Кодекса на труда и осигуровките върху тях, които не се поемат от Държавния бюджет.

VIII. ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата се реализира до края на 2008 г., като ежегодно бюджетът ѝ се утвърждава с НПДЗ. След анализ на изпълнението, в зависимост от постигнатите резултати и при необходимост, действието ѝ може да бъде продължено.

IX. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

В резултат от реализацията на дейностите по Програмата през 2007 г. се очаква:

- Осигуряване на заетост общо на 4 788 лица, от които 300 ще бъдат включени през 2007 година;
- Подпомагане на тези безработни лица да придобият право на пенсия и да напуснат групата на безработните;
- Икономия на средства за социално подпомагане;
- Реализация на висококвалифицирани кадри и приемственост между поколенията.

X. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА НА ПРОГРАМАТА

В хода на реализацията на Програмата се извършва мониторинг и оценка. В края на съответната година се извършва независима оценка за постигане на целта на Програмата.

Органите, отговорни за изпълнението на Програмата, упражняват непрекъснат контрол върху:

- правилното разпределение и разходване на средствата;
- контрол за спазване на трудовото законодателство от страна на работодателите, сключили договори с Дирекции “Бюро по труда”.

На база резултатите се предприемат превантивни мерки за спазване на трудовото законодателство и целесъобразното разпределение и разходване на средствата по Програмата.

В края на съответната година отговорните за изпълнението на Програмата институции:

- отчитат изпълнението на Програмата на база на събраната информация по регламентираните показатели и преките наблюдения.
- анализират постигането на целите на Програмата и изразходването на средствата по нея, като се посочват срещаните трудности при реализацията на Програмата и предлагат мерки за преодоляването им.
- правят предложения до Министъра на труда и социалната политика за промени в Програмата.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

**Средства, необходими за изпълнение на Програмата
през 2007г.**

Разходи	Бенефициенти (бр.)	Необходими средства		Източник
		Размер на трудова възнаграждение за 1 лице (лв.)	Общо (лв.)	
За заетост през 2007 г.:	4 788, от тях 300 нововключени през 2007 г.	180 лв. при пълно работно време	14 333 039 лв.	ДБ